

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

21 лютого 2017 р.

№2-ріш

Справа №1-26.213/62-2015

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – територіальне відділення, Відділення), розглянувши матеріали справи №1-26.213/62-2015 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції публічним акціонерним товариством по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз" (надалі – ПАТ "Миколаївгаз", Товариство, Відповідач), код ЄДРПОУ 05410263 (адреса: 54003, м. Миколаїв, вул. Чигрина, 159),

ВСТАНОВИЛА:

Справу №1-26.213/62-2015 розпочато 15.12.2015 розпорядженням адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України №64-р за результатами розгляду заяви фермерського господарства "Іванов" (надалі – ФГ "Іванов", Господарство, заявник) (адреса: 56653, Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Себіне, вул. Гетьманцева, 1А) у зв'язку з наявністю в діях ПАТ "Миколаївгаз" ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дослідивши наведені у заяві та встановлені в ході розгляду справи обставини, здійснивши комплексно-правовий аналіз інформації (письмових пояснень та документів), яка була одержана на вимоги Відділення від ПАТ „Миколаївгаз” та заявника, вивчивши нормативно-правову базу, що регламентує правовідносини сторін у сфері газопостачання, а також враховуючи норми та положення законодавства про захист економічної конкуренції, Відділення встановило наступне.

Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз", код ЄДРПОУ 05410263 (адреса: 54003, м. Миколаїв, вул. Чигрина, 159) є юридичною особою, створене відповідно до чинного законодавства України без обмежень строку діяльності, має самостійний баланс, круглу печатку та кутовий штамп зі своїм найменуванням, фірмові бланки, має право відкривати поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, а також складає зведену консолідовану звітність,

включаючи баланси по всіх структурних підрозділах відповідно до вимог законодавства України.

ПАТ "Миколаївгаз" діє на підставі Статуту, затвердженого загальними зборами акціонерів 29.04.2013, зареєстрованого виконавчим комітетом Миколаївської міської ради 13.06.2013 за №15221050035001230. Ідентифікаційний код в ЄДРПОУ 05410263.

Згідно п.п.1.2.1 Статуту, ПАТ "Миколаївгаз" є правонаступником всіх прав та обов'язків Миколаївського державного підприємства по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз" та Відкритого акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз".

Відповідно до пункту 2.2.1 Статуту предметом діяльності Товариства є, зокрема діяльність з газопостачання, а саме:

2.2.1.1. Надання населенню, установам і організаціям, які фінансуються із державного та місцевих бюджетів, релігійним організаціям, промисловим споживачам та іншим суб'єктам господарювання послуг з розподілу природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних середовищ та постачання природного газу, газу (метану) вугільних середовищ і скрапленого газу.

2.2.1.2. Придбання та постачання природного газу, газу (метану) вугільних середовищ за регульованим та нерегульованим тарифом.

2.2.1.3. Розподіл природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних середовищ. Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи. Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи.

2.2.1.4. Транспортування природного, нафтового газу та газу (метану) вугільних середовищ трубопроводами та їх розподіл.

Відповідно до абзацу 12 статті 1 Закону України „Про захист економічної конкуренції” суб'єкт господарювання - це, зокрема юридична особа, незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність.

Отже, ПАТ «Миколаївгаз» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України „Про захист економічної конкуренції”, тобто на нього поширюється дія цього Закону.

У даній справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції відповідно до положень зазначеного Закону ПАТ «Миколаївгаз» має статус Відповідача.

З метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПАТ «Миколаївгаз» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605 (надалі - Методика), територіальним відділенням встановлено наступне.

Умови провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом регламентуються Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом, затвердженими Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 12.01.2015 №9, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 16.03.2015 за №289/26734, (надалі – Ліцензійні умови з постачання).

До набрання чинності вказаного нормативно-правового акту діяли Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з постачання природного газу за регульованим тарифом, затверджені постановою НКРЕ від 13.01.2010 №11, яка була визнана такою, що втратила чинність на підставі постанови НКРЕКП від 12.01.2015 №8.

Умови провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, газу (метану) вугільних родовищ регламентуються Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, газу (метану) вугільних родовищ, затвердженими Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 13.01.2010 №12, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 15.01.2010 за №29/17324, (надалі – Ліцензійні умови з розподілу).

До 01.07.2015 ПАТ "Миколаївгаз" здійснювало діяльність з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на підставі ліцензії від 25.08.2010 №527273; розподілу природного, нафтового газу та газу (метан) вугільних родовищ - на підставі ліцензії НКРЕ України від 25.08.2010 №527267.

Рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП), від 28.05.2015 було анульовано ліцензію ПАТ "Миколаївгаз" АВ №527273 на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом з 01.07.2015.

Відповідно до листа НКРЕКП від 09.07.2015 №6697/16/61-15, розміщеному на офіційному сайті Комісії, єдиним ліцензіатом з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території м. Миколаєва та Миколаївської області з 01.07.2015 є ТОВ "Миколаївгаз збут", який надає такі послуги відповідно до Ліцензії №299027, серія АЕ, виданої НКРЕКП 12.06.2015. Він є юридичною особою і діє як суб'єкт господарювання на підставі Статуту, затвердженого Загальними зборами учасників ТОВ "Миколаївгаз збут", протокол №1 від 12.01.2015 Єдиним засновником ТОВ «Миколаївгаз збут» виступає ПАТ «Миколаївгаз».

Виходячи з наведеного, в період, що досліджувався у даній справі, ПАТ "Миколаївгаз" мало подвійний статус, а саме: газопостачального та газорозподільного підприємства, тому і становище його аналізувалось одночасно на двох ринках: постачання природного газу за регульованим тарифом та розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ.

Починаючи з 01.07.2015 та протягом поточного періоду 2017 року група суб'єктів господарювання у складі ПАТ „Миколаївгаз” та заснованого ним ТОВ "Миколаївгаз збут", діють як один суб'єкт господарювання на ринку постачання природного газу за регульованим тарифом місцевими (локальними) трубопроводами, які належать або використовуються ПАТ „Миколаївгаз» для розподілу природного газу, у територіальних межах м. Миколаєва та Миколаївської області, завдяки наявності між ними відносин контролю господарської діяльності в розумінні абзацу 4 статті 1 Закону України „Про захист економічної конкуренції”.

У цьому рішенні застосовуються визначення термінів нормативно-правових актів, що діяли на період виникнення та існування обставин і фактів, що аналізувались у зв'язку із розглядом справи, та вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Нормативно-правове регулювання відносин, що виникають на ринку постачання природного газу між газопостачальними (газорозподільними, газотранспортними) підприємствами та споживачами їх послуг, зокрема суб'єктами господарювання, здійснюється на підставі наступних законодавчих актів:

1. Закон України "Про засади функціонування ринку природного газу" (Закон з 01.10.2015 втратив чинність на підставі Закону від 09.04.2015 №329-VIII "Про ринок природного газу");
2. Закон України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу";

3. Правила користування природним газом для юридичних осіб, затверджені Постановою НКРЕ від 13.09.2012 №1181, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 11.10.2012 за №1715/22027 (надалі - Правила користування) (постанова втратила чинність на підставі Постанови НКРЕКП від 30.09.2015 №2494);

4. Правила обліку природного газу під час його транспортування газорозподільними мережами, постачання та споживання, затверджені Наказом Мінпаливенерго України від 27.12.2005 №618, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.01.2006 за №67/11941 (надалі – Правила обліку).

Відділенням було проведено системний аналіз термінів, норм та положень наведених законодавчих актів та встановлено наступне.

Правові, економічні та організаційні засади функціонування ринку природного газу України, визначено, зокрема Законом України "Про засади функціонування ринку природного газу", що діяв на час припинення газопостачання на об'єкт заявника.

Згідно пункту 18 частини першої статті 1 цього Закону постачання природного газу - господарська діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню і полягає в наданні послуг та пов'язана з реалізацією природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів; згідно пункту 21 розподіл природного газу - господарська діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з транспортуванням природного газу газорозподільними мережами з метою його доставки споживачам.

Згідно з абзацом восьмим пункту 1.3 Ліцензійних умов з постачання природного газу за регульованим тарифом - вид господарської діяльності з постачання природного газу безпосередньо споживачам, що проводиться ліцензіатом відповідно до цих Ліцензійних умов.

Абзац вісімнадцятий цього пункту визначає, що розподіл (транспортування газу розподільними трубопроводами) - вид господарської діяльності з надання послуг з транспортування газу розподільними трубопроводами замовникам, що проводиться ліцензіатом відповідно до Ліцензійних умов за встановленими законодавством України правилами ціноутворення та на певній географічній території, з метою його доставки споживачам;

У пункті 6 статті 1 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" наведено визначення газопостачального підприємства - суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює постачання природного газу безпосередньо споживачам згідно з укладеними договорами.

Пункт 7 цієї статті Закону встановлює, що газорозподільне підприємство - суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює транспортування природного газу газорозподільними мережами безпосередньо споживачам, у власності чи в користуванні якого перебувають газорозподільні мережі та інші виробничі об'єкти та який здійснює щодо них функції з оперативного-технологічного управління;

Відповідно абзацу п'ятого пункту 1.3 Ліцензійних умов з розподілу газорозподільне підприємство - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність з розподілу газу шляхом його транспортування розподільними трубопроводами, які перебувають у його власності чи користуванні.

Відповідно до пункту 1.3 Правил користування, газопостачальне підприємство - суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює постачання природного газу безпосередньо споживачам згідно з укладеними договорами; постачання природного газу - господарська діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню і полягає в наданні послуг та пов'язана з реалізацією природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів; споживач природного газу - юридична особа або фізична особа-підприємець, яка отримує природний газ відповідно до договору про постачання природного газу та використовує його як паливо або сировину; газорозподільне

підприємство - суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює транспортування природного газу газорозподільними мережами безпосередньо споживачам, у власності чи в користуванні якого перебувають газорозподільні мережі та інші виробничі об'єкти та який здійснює щодо них функції з оперативно-технологічного управління; розподіл природного газу - господарська діяльність на ринку природного газу, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з транспортуванням природного газу газорозподільними мережами з метою його доставки споживачам.

Згідно пункту 4.4. Правил користування газорозподільне підприємство забезпечує розподіл природного газу, належного споживачу або його постачальнику, від газорозподільних станцій до пунктів призначення споживача (основного споживача) в обсягах, підтверджених Оператором.

Абзац одинадцятий пункту 1.3 Ліцензійних умов з постачання та пункт 22 статті 1 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" закріплює визначення терміну "споживач природного газу" - юридична особа або фізична особа-підприємець, яка отримує природний газ відповідно до договору на постачання природного газу та використовує його як паливо або сировину, або фізичні особи, які отримують природний газ за договором на постачання природного газу з метою використання для власних побутових потреб, у тому числі для приготування їжі, підігріву води та опалення своїх житлових приміщень. Абзац дев'ятнадцятий пункту 1.3 Ліцензійних умов з розподілу містить аналогічне визначення цього терміну.

Стаття 1 Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу" цей термін розкриває у такому значенні: "споживачі природного газу" - фізичні особи (населення), фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які відповідно до договору користуються послугами з газопостачання та використовують природний газ для приготування їжі, опалення, підігріву води, а також як паливо або сировину.

Відповідно до пункту 4.1. Правил користування постачання, транспортування та розподіл природного газу споживачам здійснюється відповідно до укладених договорів.

Пунктом 1.4. цих Правил також унормовано, що постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві (субспоживачеві) природний газ, якісні характеристики якого визначено стандартами, в обсязі та порядку, передбачених договором, а споживач (субспоживач) зобов'язується сплачувати вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором.

Згідно пункту 5.1.1. Правил користування договір на постачання природного газу за регульованим тарифом є документом, який регулює відносини між постачальником природного газу за регульованим тарифом, що здійснює свою діяльність на території, затвердженій Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, і споживачем, та визначає зміст правових відносин, прав та обов'язків сторін.

Договір на постачання природного газу за регульованим тарифом укладається відповідно до Типового договору на постачання природного газу за регульованим тарифом, затвердженого постановою НКРЕ від 22 вересня 2011 року №1580, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 жовтня 2011 року за №1155/19893 (постанова втратила чинність на підставі Постанови НКРЕКП від 30.09.2015 №2494).

Статтею 12 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" встановлено, що постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ, якісні характеристики якого визначено стандартами, в обсязі та порядку, передбачених договором, а споживач зобов'язується сплачувати вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором.

Договір на постачання природного газу повинен відповідати типовому договору, форма якого затверджується органом, що здійснює державне регулювання на ринку природного газу (за наявності такого типового договору).

Абзац тринадцятий статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" та пункт 1.3 Методики надає визначення "**товару**" - будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).

Товаром є послуга з постачання природного газу за регульованим тарифом та розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ.

Основними споживачами товару у даній справі є фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які відповідно до договору користуються послугами з газопостачання та розподілу, використовують природний газ для приготування їжі, опалення, підігріву води, а також як паливо або сировину.

Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

У пункті 5.1. Методики зазначено, що **товарні межі ринку** визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару, у даній справі є постачання природного газу за регульованим тарифом та розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ.

Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Часовими межами ринку визначено період: 2014 рік та січень-червень 2015 року – проміжок часу, протягом якого залишались незмінні структура ринку, співвідношення попиту та пропозицій на ньому.

Територіальними межами ринку, який досліджувався, є територія Миколаївської області, на якій розташовані розподільні газопроводи, що перебувають у користуванні ПАТ "Миколаївгаз".

Отже, за результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики, **ПАТ "Миколаївгаз"**, відповідно до абзацу 2 частини 1 статті 12 Закону України „Про захист економічної конкуренції”, є таким, що **у 2014 році та протягом січня-червня 2015 року займало монопольне становище на ринках постачання природного газу за регульованим тарифом та розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території Миколаївської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у користуванні ПАТ "Миколаївгаз", оскільки на цих ринках в нього немає жодного конкурента.**

Відносини, які виникають між газопостачальними, газорозподільними, газотранспортними підприємствами та споживачами природного газу (крім населення), врегульовані, зокрема Правилами користування природним газом для юридичних осіб.

Виходячи із вимог пункту 3.1. Правил користування, об'єкти газоспоживання споживача мають бути забезпечені комерційним вузлом обліку природного газу для визначення обсягів споживання/розподілу/транспортування природного газу в точках вимірювання та складання комерційного обліку газу для проведення розрахунків.

Підключення об'єктів газоспоживання, які не забезпечені комерційними вузлами обліку, забороняється.

Комерційні вузли обліку мають бути встановлені таким чином, щоб забезпечити технічну можливість безперешкодного до них доступу для контрольного огляду та/або технічної перевірки та контролю за обсягами споживання/розподілу/транспортування природного газу.

Відповідно до статті 11 "Про засади функціонування ринку природного газу" (що діяв на час існування правовідносин, що досліджуються у справі) облік природного газу, у тому числі комерційний (приладовий), здійснюється з метою отримання та реєстрації достовірної інформації про обсяги і якість природного газу під час його видобування, транспортування, розподілу, постачання, зберігання та споживання.

Комерційний (приладовий) облік природного газу здійснюється з метою визначення за допомогою вузла обліку природного газу обсягів його споживання та/або реалізації, на підставі яких проводяться взаєморозрахунки.

Частиною третьою цієї статті передбачено, що відпуск природного газу споживачам здійснюється за умови наявності вузла обліку природного газу.

Відповідно до частини четвертої вказаної статті вузлом обліку природного газу є сукупність засобів вимірювальної техніки та допоміжних засобів, призначених для вимірювання у робочих умовах, реєстрації, збереження результатів вимірювання та розрахунків об'єму газу, приведеного до стандартних умов.

Вимоги до складових частин вузла обліку природного газу, правил експлуатації приладів обліку, порядку вимірювання його обсягів та визначення якості, а також порядок приймання-передачі визначаються технічними регламентами та нормами, правилами і стандартами в галузі постачання природного газу, які встановлюються і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в нафтогазовому комплексі.

Відповідно до пункту 3.3. Правил користування для визначення обсягу споживання/розподілу/транспортування природного газу приймаються дані комерційного вузла обліку газу газорозподільного/ газотранспортного підприємства.

У разі відсутності вузла обліку газу в газорозподільного/газотранспортного підприємства приймаються дані комерційного вузла обліку газу споживача.

Пункт 3.4. цих Правил передбачає, що для підвищення надійності та достовірності вимірювань об'єму газу сторони договору можуть встановлювати дублюючі вузли обліку.

Виходячи із пункту 3.6. Правил користування для комерційного обліку газу повинні застосовуватись засоби вимірювальної техніки (надалі - ЗВТ), типи яких занесені до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки та відповідають вимогам цих Правил. ЗВТ мають бути повірені або атестовані в установленому порядку.

Відповідно до пункту 3.8. цих Правил власник комерційного обліку або суб'єкт господарювання, що здійснює його експлуатацію на підставі відповідного договору, забезпечує належний технічний стан ЗВТ та проведення періодичної повірки у визначений строк.

Пункт 3.12. Правил користування регламентує порядок проведення перевірок вузлів обліку газу.

Так, відповідно до підпункту 3.12.1. Правил користування сторони договору мають право контролювати правильність експлуатації ЗВТ у будь-який час доби.

Періодична повірка ЗВТ здійснюється газорозподільним (газотранспортним) підприємством або іншою організацією, яка уповноважена на її проведення.

Періодична повірка ЗВТ здійснюється за рахунок власників цих ЗВТ у строки, встановлені нормативними документами.

У разі виникнення спірних питань між сторонами договору щодо результатів вимірювань об'єму газу сторони договору мають право проводити спільні технічні перевірки вузлів обліку.

У разі виникнення між сторонами спірних питань щодо технічних, у тому числі метрологічних, характеристик ЗВТ сторони договору мають право вимагати проведення експертиз або позачергової повірки ЗВТ.

Згідно підпункту 3.12.2. перерахунки обсягу споживання/розподілу/транспортування природного газу проводяться у випадках:

- тимчасової відсутності ЗВТ (зняття ЗВТ на періодичну чи позачергову повірку, ремонт, експертизу);
- непридатності до застосування (несправності) ЗВТ за результатами експертизи, повірки та/або технічної перевірки вузла обліку;
- наявності аварійних ситуацій, що зареєстровані у роздрукованих звітах обчислювачів та обчислювачів коректорів, інші несправності ЗВТ, що впливають на облік газу;
- пропущення строків повірки ЗВТ.

Після закінчення строку дії повірки ЗВТ вважаються непридатними до застосування і перерахунок обсягу спожитого газу проводиться відповідно до вимог нормативних документів, починаючи з дня, наступного після дати закінчення строку повірки.

Відповідно до підпункту 3.12.3. Правил користування перерахунки обсягу споживання/розподілу/транспортування природного газу проводяться за період відсутності (несправності) ЗВТ, починаючи з дати проведення останньої перевірки комерційного вузла обліку газу або з дати зняття ЗВТ до моменту встановлення повірених ЗВТ, з урахуванням кількості годин роботи газового обладнання споживача.

Виходячи із положень підпункту 3.12.4. цих Правил, якщо власником комерційного вузла обліку газу є споживач, перерахунки обсягу споживання/розподілу/транспортування природного газу за період відсутності (несправності) ЗВТ здійснюються газорозподільним/газотранспортним підприємством за показами дублюючого вузла обліку, а у разі відсутності дублюючого вузла обліку - за проектною номінальною потужністю неопломбованого газового обладнання (до якого здійснюється газопостачання) з урахуванням кількості годин роботи газового обладнання споживача.

Згідно підпункту 3.12.6. Правил користування технічна перевірка комерційних вузлів обліку газу та правильності розрахунків обсягу споживання/розподілу/транспортування природного газу проводиться уповноваженими представниками газопостачального/газорозподільного/газотранспортного підприємства і споживача у порядку та строки, що передбачені умовами договору або окремою технічною угодою до договору.

До технічної перевірки комерційних вузлів обліку газу допускаються особи, що мають посвідчення про перевірку знань Правил безпеки систем газопостачання України (підпункт 3.12.7. Правил користування).

Відповідно до підпункту 3.12.8. Правил користування технічні перевірки комерційних вузлів обліку газу поділяються на планові (за затвердженим газорозподільним/газотранспортним підприємством і споживачем графіком) та позачергові (за наявності розбалансів між кількістю протранспортованого і реалізованого газу або у разі виникнення спірних питань між сторонами договору щодо результатів вимірювань об'єму газу).

Строк проведення технічної перевірки, яка здійснюється на місці встановлення вузла обліку, не може перевищувати двох робочих днів.

Підпунктом 3.12.12. цих Правил визначено, що представник сторони, яка здійснює перевірку комерційного вузла обліку газу, після закінчення перевірки має право опломбувати ЗВТ, допоміжні пристрої та елементи газопроводів у місцях, де несанкціоноване втручання може вплинути на результати вимірювань об'єму газу. Пломбування комерційного вузла обліку газу проводиться в його робочому стані з

використанням пломб і захисних елементів, призначених для цих завдань. Застосування захисних елементів самостійного виготовлення з використанням аркушів паперу, мотузок, ниток тощо не дозволяється.

Порядок та умови проведення перевірок комерційного вузла обліку регламентовано також і розділом 12 Правил обліку.

Дані Правила регулюють взаємовідносини між суб'єктами господарювання під час передачі з газорозподільних мереж споживачу природного газу, у тому числі видобутого з газових і газоконденсатних родовищ, та нафтового газу, отриманого з нафтових родовищ.

Розділом 2 цих Правил визначено сферу їх застосування, а саме: ці Правила поширюються на суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з постачання та транспортування природного газу розподільними мережами, споживачів газу, крім населення, суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з проектування, налагоджування вузлів обліку газу, а також з розроблення та виготовлення засобів вимірювальної техніки, які призначені для використання на вузлах обліку газу.

Відповідно до пункту 1.2. Правил обліку вони встановлюють вимоги до:

- організації обліку кількості протранспортованого газорозподільними мережами, поставленого та реалізованого споживачу газу;
- технічних, у тому числі, метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки, які використовуються на комерційних вузлах обліку газу;
- програмного забезпечення комерційних вузлів обліку газу;
- звітної документації, на підставі якої сторонами-учасниками договору на постачання газу оформлюються акти приймання-передачі газу;
- організації перевірок технічного стану комерційних вузлів обліку газу.

Згідно пункту 5.1. цих Правил постачання газу споживачу здійснюється за умови наявності комерційного вузла обліку газу.

Відповідно до пункту 5.2. Правил обліку для визначення об'єму протранспортованого, поставленого та реалізованого споживачу газу приймаються дані комерційного вузла обліку газу облікової організації.

У разі відсутності вузла обліку газу в облікової організації приймаються дані комерційного вузла обліку газу споживача.

Підпунктом 5.2.1. Правил обліку передбачено, що для підвищення надійності та достовірності вимірювань об'єму газу сторони договору можуть встановлювати на комерційних вузлах обліку газу дублювальні вимірювальні комплекси.

Виходячи із вимог пункту 5.5. цих Правил, для комерційного обліку газу повинні застосовуватись ЗВТ, типи яких занесено до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки та відповідають вимогам цих Правил. ЗВТ, що підлягали державній метрологічній атестації, застосовуються для комерційного обліку газу за згодою облікової організації та споживача, що обумовлюється умовами договору.

Пункт 5.7. Правил обліку встановлює, що ЗВТ мають бути повірені або атестовані в установленому порядку. Власник комерційного вузла обліку газу відповідає за збереження свідоцтв про повірку або метрологічну атестацію ЗВТ та паспортів до ЗВТ.

Пункт 5.9. зазначених Правил покладає на власника комерційного вузла обліку газу певні зобов'язання, а саме: власник відповідає за технічний стан комерційного вузла обліку газу та порушення правил його експлуатації, а також за використання ЗВТ з вичерпаним терміном повірки.

Пункт 5.13. Правил обліку також визначає випадки та порядок здійснення перерахунків обсягів газу, зокрема перерахунки об'єму протранспортованого газу проводяться у випадках:

- тимчасової відсутності ЗВТ (зняття ЗВТ на періодичну, позачергову, експертну повірку та ремонт);

- непридатності до застосування (несправності) ЗВТ за результатами перевірки технічного стану комерційного вузла обліку газу;

- наявності аварійних ситуацій, що зареєстровані у роздрукованих звітах обчислювачів та обчислювачів коректорів (несправність ЗВТ).

Правові, економічні та організаційні засади забезпечення всіх категорій споживачів вузлами обліку природного газу з метою запровадження повного комерційного (приладового) обліку природного газу та здійснення контролю за використанням ресурсів імпортованого природного газу і природного газу власного видобутку визначає Закон України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу".

У частині першій статті 1 цього Закону наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) вузол обліку природного газу - сукупність засобів вимірювальної техніки та допоміжних засобів, призначених для вимірювання, реєстрації результатів вимірювання та розрахунків об'єму природного газу, зведеного до стандартних умов, що складається з одного або кількох вимірювальних комплексів та/або:

- лічильника газу в комплекті з реєструвальними приладами температури і тиску газу;

- лічильника газу в комплекті з показувальними приладами температури і тиску газу;

- лічильника газу, вимоги до якого встановлюються нормативно-правовими і нормативно-технічними документами;

2) комерційний (приладовий) облік природного газу - визначення за допомогою вузла обліку природного газу обсягу споживання та/або реалізації природного газу, на підставі якого проводяться взаєморозрахунки між споживачами природного газу та суб'єктами господарювання, що здійснюють постачання природного газу;

3) лічильник газу - засіб вимірювальної техніки, який використовується для вимірювання, запам'ятовування та відображення об'єму газу, що проходить через нього.

Відповідно до підпункту б) пункту 2 частини першої статті 6 цього Закону суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, зобов'язані: припинити розподіл природного газу споживачам, які використовують природний газ без його комерційного обліку, у разі відмови таких споживачів від встановлення лічильників газу, а саме: для інших споживачів - з 01 липня 2011 року.

Отже, вказана норма Закону передбачає **обов'язок** суб'єктів господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, **припинити** розподіл природного газу споживачам, які використовують природний газ **без його комерційного обліку**, але **лише в разі відмови таких споживачів від встановлення лічильників газу**.

Розділ VII Правил користування визначає умови припинення (обмеження) та відновлення постачання/розподілу/транспортування природного газу.

Пунктом 7.1. Правил користування передбачено, що газопостачальне (газорозподільне/газотранспортне) підприємство або основний споживач має право припинити або обмежити постачання (розподіл/транспортування) газу на об'єкти газоспоживання споживача (субспоживача) з дотриманням норм безпеки та нормативних документів, що визначають порядок припинення (обмеження) газу споживачу у разі:

- проведення неповних розрахунків за договором;

- несанкціонованого відбору газу або втручання в роботу комерційних вузлів обліку;

- відсутності або недостатності для забезпечення об'єктів газоспоживання споживача підтвердженого обсягу газу;

- перевитрат добової норми (узгодженого графіка нерівномірної подачі газу) та/або місячного підтвердженого обсягу;

- припинення або розірвання договору;

- визнання в установленому порядку аварійним стану системи газопостачання;
- відмови від підписання акта приймання-передачі (акта про надані послуги) без відповідного обґрунтування.

На об'єкти газоспоживання споживача може бути припинено (обмежено) транспортування газу в інших випадках, не обумовлених цими Правилами, але передбачених законодавством та/або договором.

Частина четверта статті 12 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" визначає підстави припинення постачання природного газу.

Так, постачальник має право припинити постачання природного газу споживачам у разі наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) визнання аварійним стану систем газопостачання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в нафтогазовому комплексі;

2) порушення строків оплати спожитого природного газу та послуг з його постачання, передбачених укладеним договором;

3) несанкціонований відбір природного газу.

Несанкціонованим відбором природного газу вважається відбір:

- з магістральних газопроводів, газорозподільних мереж або підземних сховищ газу за відсутності закуплених відповідно до договору обсягів природного газу;

- без укладення відповідного договору з постачальником;

- спричинений самовільним під'єднанням, споживанням природного газу з навмисно пошкодженими приладами його обліку або поза охопленням приладами обліку;

4) відбору природного газу споживачами понад обсяги, що виділені постачальником природного газу на поточний місяць в межах планових обсягів, визначених договором.

Відповідно до частини другої статті 20 цього Закону постачальник має право обмежити або припинити постачання природного газу споживачам у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, у разі:

1) непроведення розрахунків за спожитий природний газ згідно з умовами договорів;

2) споживання природного газу в обсязі, що перевищує установлений договором про його постачання.

Згідно пункту 2 частини першої статті 21 вказаного Закону газотранспортні та газорозподільні підприємства мають право на обмеження або припинення транспортування і постачання природного газу споживачам у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, у разі:

- проведення неповних розрахунків за послуги із зберігання, транспортування та розподілу природного газу;

- недотримання споживачами умов договорів, у тому числі перевищення обсягу споживання природного газу понад закуплений обсяг за відповідний період;

- невиділення їм планових обсягів постачання природного газу (лімітів);

- визнання аварійним стану внутрішньобудинкових систем газопостачання;

- невідповідності характеристик димових та вентиляційних каналів установленим нормам.

Пунктом 3.5. Ліцензійних умов з розподілу визначено випадки, у яких ліцензіат має право припинити транспортування газу розподільними трубопроводами споживачу:

3.5.1. Через відсутність ресурсів газу в газопостачального підприємства.

3.5.2. На підставі звернення газопостачального підприємства щодо невиконання споживачем фінансових зобов'язань відповідно до умов договорів про постачання газу, укладених між газопостачальним підприємством та споживачем.

Таким чином, **жодним нормативно-правовим актом у сфері газопостачання не передбачено припинення постачання природного газу споживачам у разі відсутності комерційного обліку природного газу або його несправності.** Окрім того, не

передбачено право постачальника припинити газопостачання споживачу у випадку демонтажу засобу вимірювальної техніки на час проведення його повірки.

Постачання природного газу заявнику здійснювалось на підставі укладеного між ПАТ «Миколаївгаз» та ФГ «Іванов» типового договору на постачання та природного газу за регульованим тарифом від 30.12.2012 №ТП-ПР-1127131-МГ, дія якого щороку пролонгувалась сторонами (надалі - Договір).

Відповідно до пункту 1.2 Договору передача газу за цим Договором здійснюється на межах балансової належності Споживача (ФГ "Іванов") відповідно до актів розмежування ділянок обслуговування. Перелік комерційних вузлів обліку газу та газоспоживного обладнання визначається сторонами в додатку №1 до Договору.

Обсяги природного газу, який споживався ФГ "Іванов" на об'єкті за адресою: Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Себіне, вул. Гетьманцеві, 1А, обліковувались лічильником газу ВК-G25 №22715527 в сукупності з температурним коректором ТС-90/К №42247, побутовими лічильниками газу "Премагаз" G4 №0583731 та "Itron" G2,5 №U07152360.

25.11.2014 представниками ПАТ "Миколаївгаз" була проведена технічна перевірка засобу вимірювальної техніки - лічильника ВК-G25, зав. №22715527, встановленого для обліку спожитого заявником природного газу, про що складений відповідний акт.

Під час перевірки було демонтовано вказаний лічильник газу для повірки; опломбовано газове обладнання Господарства, припинено постачання газу на газовий котел та горілки, що засвідчено актом від 25.11.2014 на демонтаж засобу вимірювальної техніки.

За результатами повірки засобу вимірювальної техніки ДП "Миколаївстандартметрологія" 26.11.2014 складено протокол №332, відповідно до якого лічильник ВК-G25 визнано непридатним.

Також 26.11.2014 ПАТ "Миколаївгаз" склав повідомлення №21 про припинення газопостачання ФГ "Іванов" у зв'язку з відсутністю у нього комерційного вузла обліку.

Згідно пояснень заявника, на усне прохання ФГ "Іванов" про зазначення представникам Товариства, яким чином можна вирішити питання придбання та установки нового засобу вимірювальної техніки замість непридатного, останні надали відповідь, що самостійно придбавати лічильники газу споживачі не мають права, а можлива марка лічильника буде відома лише після 03.12.2014.

28.11.2014 ФГ "Іванов" направило на адресу ПАТ "Миколаївгаз" письмову претензію №377 з вимогою терміново надати інформацію про тип, марку лічильника для придбання його Господарством та встановлення на місце для відновлення роботи підприємства.

Відповідь на претензію надана Товариством листом від 25.12.2014 №15-01/4793, у якій ПАТ "Миколаївгаз" повідомив Господарство, що тип та марка лічильника і коректора об'єму газу для комерційного вузла обліку природного газу, визначені проектантом і вказано у виготовленій в грудні 2014 року проектній документації.

05.12.2014 ПАТ "Миколаївгаз" припинило газопостачання ФГ "Іванов" за адресою: с. Себіне, вул. Гетьманцева, 1А, шляхом закриття засувки та встановлення заглушки №24 в газовому колодязі на межі границі розподілу. Наведене зафіксовано в акті від 05.12.2014 про припинення (обмеження) газопостачання та пломбування вхідної засувної арматури газопроводу або газорозподільного пункту.

Станом на 01.07.2015 (до дня анулювання у ПАТ "Миколаївгаз" ліцензії АВ №527273 на право провадження господарської діяльності з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом) газопостачання на об'єкт Господарства за вказаною адресою відновлено не було.

Відповідно до пункту 5.2.4 Договору постачальник має право обмежувати (припиняти) постачання газу споживачу згідно з умовами розділу 7 Договору відповідно до порядку, встановленого законодавством.

Згідно з пунктом 7.2 Договору постачальник має право обмежити або припинити постачання газу на об'єкти споживача з дотриманням норм безпеки та нормативних документів, що визначають порядок обмеження (припинення) газу, у випадках:

- не проведення розрахунків за спожитий газ згідно з умовами договору;
- споживання природного газу в обсязі, що перевищує установлений договором;
- письмової заявки споживача з обґрунтуванням таких заходів;
- інших випадків, передбачених чинним законодавством України.

Також постачальник має право припинити постачання газу у випадках його несанкціонованого відбору або втручання у вузли обліку, визначені в додатку 1 до договору; визнання аварійним стану системи газопостачання в установленому порядку (пункт 7.3 Договору).

ФГ «Іванов», не погоджуючись із діями газопостачального підприємства та вважаючи їх незаконними, одразу на початку грудня 2014 року звернулось до господарського суду Миколаївської області із позовом до ПАТ «Миколаївгаз» про визнання незаконними дій Товариства з припинення газопостачання Господарства та зобов'язання відновити постачання природного газу ФГ «Іванов» за адресою: Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Себіне, вул. Гетьманцева, 1А.

27.02.2015 господарський суд Миколаївської області за результатами розгляду судової справи №915/2079/14 прийняв рішення, яким визнав дії ПАТ "Миколаївгаз" по припиненню газопостачання ФГ "Іванов" незаконними та зобов'язав ПАТ "Миколаївгаз" відновити постачання природного газу Господарству за вказаною вище адресою.

02.06.2015 Одеський апеляційний господарський суд залишив апеляційну скаргу ПАТ "Миколаївгаз" без задоволення, рішення суду I інстанції – без змін.

28.09.2015 Вищий господарський суд України остаточно вирішив спір між сторонами, підтвердивши незаконність дій ПАТ "Миколаївгаз" по припиненню 05.12.2014 газопостачання ФГ "Іванов".

Відділенням було проаналізовано зміст судових рішень та виявлено, що в ході розгляду справи суди встановили факт добросовісного виконання ФГ «Іванов» своїх зобов'язань за Договором, зокрема належну та в повному обсязі оплату за спожитий природний газ у листопаді та грудні 2014 року, оплату проекту реконструкції існуючої системи газопостачання Господарства.

Суди усіх інстанцій обґрунтовано дійшли висновку, що жодною нормою права, також і договором на постачання природного газу від 30.12.2012, укладеного між сторонами, не передбачено право постачальника припинити газопостачання споживача у випадку демонтажу засобу вимірювальної техніки під час його перевірки, а також у разі відсутності комерційного обліку природного газу.

На виконання рішення господарського суду Миколаївської області від 27.02.2015 та постанови Одеського апеляційного господарського суду від 02.06.2015 судом 15.06.2015 був виданий наказ про зобов'язання ПАТ "Миколаївгаз" відновити постачання природного газу ФГ "Іванов" за адресою: Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Себіне, вул. Гетьманцева, 1А, який до 01.07.2015 (дня анулювання ліцензії ПАТ "Миколаївгаз" на постачання природного газу за регульованим тарифом) **виконаний Товариством не був.**

У відповідь на вимогу Відділення від 29.01.2016 №1-292/80-142, чи відновлено газопостачання на об'єкт ФГ "Іванов" за вищевказаною адресою, Відповідач листом від 15.02.2016 №04-03/630 повідомив, що газопостачання не відновлено у зв'язку з тим, що ухвалою господарського суду Миколаївської області від 01.02.2016 зазначений наказ (від 15.06.2015 у справі №915/2079/14) було визнано таким, що не підлягає виконанню.

Будь-яких пояснень, чому газопостачання на об'єкт ФГ "Іванов" не було відновлено Товариством в період, зокрема з 15.06.2015 по 01.07.2015, ПАТ "Миколаївгаз" не надав.

Таким чином, виходячи із вищенаведених вимог і положень нормативно-правових актів у сфері газопостачання, та враховуючи судові рішення у справі №915/2079/15, що набрали законної сили, Відділення вважає, що у ПАТ "Миколаївгаз" не було визначених законодавством підстав для припинення 05.12.2014 газопостачання об'єкту ФГ "Іванов" за адресою: с. Себіне, вул. Гетьманцева, 1А, та позбавлення цього споживача послуг з постачання природного газу за регульованим тарифом.

Наслідком таких дій Товариства стало ущемлення інтересів споживача природного газу на одержання послуг у порядку, встановленому чинним законодавством, яке полягало у порушенні технологічного процесу у Господарстві та понесенні ним у зв'язку з цим матеріальних збитків, що є однією із кваліфікуючих ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку.

Листом від 12.10.2016 №148 заявник проінформував, що розмір збитків, завданих йому ПАТ "Миколаївгаз" внаслідок незаконного відключення газопостачання, становить 367 599, 22 грн. У зв'язку з цим Господарством до господарського суду Миколаївської області подано до ПАТ "Миколаївгаз" позов про відшкодування збитків. Рішенням господарського суду Миколаївської області від 10.02.2017 у справі №915/2220/15 позов Господарства задоволено, стягнуто з ПАТ "Миколаївгаз" на користь ФГ "Іванов" суму збитків в розмірі 411 889 гривень 89 коп.

Пунктом 1 частини третьої статті 20 Закону України "Про засади функціонування ринку природного газу" визначено обов'язок постачальника природного газу виконувати ліцензійні умови та умови договорів про постачання природного газу.

Відповідно до підпункту 8 пункту 3.1. Ліцензійних умов при провадженні ліцензованої діяльності ліцензіат повинен виконувати вимоги та обов'язки, передбачені законодавством з питань функціонування ринку природного газу, зокрема Законами України "Про засади функціонування ринку природного газу", "Про природні монополії", "Про нафту і газ", чинними правилами надання населенню послуг з газопостачання та правилами користування природним газом для юридичних осіб.

Відповідно до статті 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. **Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку**, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

Згідно частини п'ятої статті 13 ЦКУ **не допускаються** використання цивільних прав з метою неправомірного обмеження конкуренції, **зловживання монопольним становищем на ринку**, а також недобросовісна конкуренція.

В силу статті 526 Цивільного кодексу України зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.

Згідно частини першої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Законодавство про захист економічної конкуренції, виконуючи компенсаційну функцію, передбачає відшкодування шкоди, що зокрема знайшло своє відображення в змісті статті 55 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Механізм застосування цієї статті Закону передбачає комплексне застосування норм різних галузей права. Зміст статті 55 Закону зводиться до того, що законодавець передбачив умови поновлення прав та інтересів споживачів, порушених внаслідок вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Так, відповідно до статті 55 Закону особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, можуть звернутися до господарського суду із заявою про її відшкодування.

Шкода, заподіяна порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим зокрема пунктом 2 статті 50 цього Закону, відшкодовується особою, що вчинила порушення, у подвійному розмірі завданої шкоди.

Частиною першою статті 627 ЦКУ регламентовано, що відповідно до статті 6 цього Кодексу, сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Оскільки ПАТ «Миколаївгаз» є монопольним утворенням в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у користуванні Товариства, споживачі Миколаївської області не мають можливості обрати іншого контрагента, тому Відповідач має пріоритет у правовідносинах із споживачем природного газу та можливість «диктувати» на ринку постачання природного газу за регульованим тарифом вигідні для ПАТ «Миколаївгаз» умови.

На території Миколаївської області постачання природного газу здійснювалось до 01.07.2015 **тільки ліцензіатом за регульованим тарифом ПАТ „Миколаївгаз”**.

Отже, заявник не мав альтернативи у забезпеченні відповідним товаром від іншого суб'єкта господарювання, окрім Товариства.

Таким чином, з огляду на монопольне становище ПАТ "Миколаївгаз" на ринках постачання природного газу за регульованим тарифом до 01.07.2015 та розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території Миколаївської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у користуванні ПАТ "Миколаївгаз", дії ПАТ "Миколаївгаз", які полягають у припиненні 05.12.2014, без належних на те правових підстав, газопостачання на об'єкт фермерського господарства "Іванов", що знаходиться за адресою: Миколаївська область, Новоодеський район, с. Себіне, вул. Гетьманцеві, 1А, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України, „Про захист економічної конкуренції”, а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На подання з попередніми висновками у даній справі від 07.06.2016 №1-06/155-пв, надіслане Відповідачу листом від 30.08.2016 №1-292/80-1229 та одержане ним 02.09.2016, що підтверджується повідомленням про вручення поштового відправлення №5400305132655, будь-яких письмових пояснень, заперечень, міркувань, тощо не було надано до територіального відділення.

На подання з попередніми висновками у даній справі, надіслане заявнику листом від 30.08.2016 №1-292/80-1228 та одержане ним 01.09.2016, що підтверджується повідомленням про вручення поштового відправлення №5442300001891, будь-яких

письмових пояснень, заперечень, міркувань, тощо не було надано до територіального відділення.

За вчинення порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», відповідно до абзацу другої частини першої, абзацу другої частини другої статті 52 цього Закону, органи Антимонопольного комітету України накладають штрафи на суб'єктів господарювання – юридичних осіб у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно даних Звіту про фінансові результати дохід (обсяг виручки) ПАТ «Миколаївгаз» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік складає 396 283 (триста дев'яності шість мільйонів двісті вісімдесят три тисячі) гривень (лист ПАТ "Миколаївгаз" від 13.02.2017 №Мк007-ЛВ-2305-0217).

При визначенні розміру штрафу враховані наступні обставини, зокрема:

- наведені дії Товариства призвели до ущемлення інтересів споживача – заявника у справі;
- Відповідач раніше притягувався до відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- Відповідач не визнав факту вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, зі змінами та доповненнями, пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз", код ЄДРПОУ 05410263 (адреса: 54003, м. Миколаїв, вул. Чигрина, 159) за результатами діяльності 2014 року та січня-червня 2015 року займало монопольне становище на ринках постачання природного газу за регульованим тарифом та розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ в межах території Миколаївської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у користуванні ПАТ "Миколаївгаз", оскільки на цих ринках в нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації "Миколаївгаз", які полягають у припиненні 05.12.2014, без належних на те правових підстав, газопостачання на об'єкт фермерського господарства "Іванов", що знаходиться за адресою: Миколаївська область, Новоодеський район, с. Себіне, вул. Гетьманцева, 1А, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України "Про захист

економічної конкуренції", а саме: зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку у вигляді дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення, визначеного у пункті 2 цього рішення, накласти на ПАТ "Миколаївгаз" штраф у відповідності до абзацу другого частини першої, абзацу другого частини другої статті 52 Закону України "Про захист економічної конкуренції" в розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання цього рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу необхідно надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Згідно частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України може бути оскаржено до господарського суду Миколаївської області у двомісячний строк з дня його одержання.

У відповідності до статті 55 Закону України „Про захист економічної конкуренції” особи, яким заподіяно шкоду внаслідок порушення законодавства про захист економічної конкуренції, можуть звернутися до господарського суду із заявою про її відшкодування. При цьому шкода, заподіяна порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим, зокрема пунктом 2 статті 50 цього Закону, відшкодовується особою, що вчинила порушення, у подвійному розмірі завданої шкоди.

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко